

De hongerigen voeden

Een van de bekendste afbeeldingen van de zeven werken van barmhartigheid is van de hand van de zogenaamde Meester van Alkmaar. Het werk is te zien op de website van het Amsterdamse Rijksmuseum.

<https://www.rijksmuseum.nl/nl/rijksstudio/kunstenaars/meester-van-alkmaar>

Het is geschilderd in het begin van de zestiende eeuw door een anonieme meester. Hij maakte de serie schilderijen in opdracht voor een Alkmaars gasthuis. Hij plaatst de werken van barmhartigheid binnen het kader van een middeleeuwse Hollandse stad. Het tafereel heeft iets innigs en ademt de sfeer van de Moderne Devotie, die nuchtere en praktische vroomheid die nog altijd het handelsmerk is van de Nederlanders. De burgers die de werken van barmhartigheid beoefenen doen dit zonder opsmuk. Zij doen wat er gedaan moet worden. En dan, temidden van de armen staat Christus zelf.

Zo ook bij het schilderij dat het voeden van de hongerigen uitbeeldt. Christus staat bescheiden tussen de armen. De schilder wil daarmee uitdrukken dat in die armen die een beroep op ons doen we Christus zelf ontmoeten. Eigenlijk is dit een revolutionaire gedachte. We ontmoeten de Heer niet in de heersers van deze wereld maar in elke noodlijdende die een beroep op ons doet. Het evangelie spreekt over een ontmoeting met de hongerige die zich op een persoonlijk niveau afspeelt. Dit gebeurt met name in voedselbanken of in de restaurants van Egidiusgemeenschappen. Zij bieden concrete hulp.

Dit mag ons niet blind maken voor het feit dat ook ons economisch systeem slachtoffers maakt. De verschillen tussen arm en rijk worden steeds groter, ook in onze welvarende samenleving. In Nederland gaan 29.000 kinderen zonder ontbijt naar school. De stijgende prijzen in de supermarkten zijn voor hen rampzalig. Er zijn gezinnen die een gewone maaltijd niet meer kunnen betalen en als ze boodschappen doen, gedwongen zijn voedsel van inferieure kwaliteit te kopen. Dan denken we nog niet aan de hongersnoden op mondiaal niveau.

Wanneer we deze gegevens tot ons laten doordringen wordt het duidelijk dat particuliere hulp tekort schiet. Er zijn weeffouten in ons economisch systeem. Vanuit zijn geloof weet de christen dat de goederen van de aarde voor eenieder bestemd zijn. "Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft, de wereld en wie haar bewonen," dicht de psalmist (Ps. 24,1). De Kerk erkent het recht op persoonlijk eigendom maar zo zegt ze: "De universele bestemming van de aardse goederen blijft de voornaamste norm, zelfs als het bevorderen van het algemeen welzijn de eerbiediging van privé-bezit vereist (Catechismus van de Katholieke Kerk, nr. 2452). De basisbehoeften als voedsel, kleding en huisvesting moeten voor iedereen

toegankelijk en betaalbaar zijn. Het behoort eveneens tot de opdracht van een christen te werken aan een economisch systeem waarin dit het geval is. Zo krijgt de opdracht de hongerigen te spijzen ook een politieke dimensie.

Hans de Jong

Namens CCV bisdom Antwerpen